

פסח כתיקון וכתשובה

חג המצות העומד לפתחנו מלא וגדוש בנקודות מבט, טעמים וסיבות. המפורסמות שבהן הן המופיעות בפשט תורה שבכתב, לדוגמא:

שמות י"ג ג'-ח'

ג וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-הָעָם זְכוּר אֶת-הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר יִצְאֶתֶם מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים כִּי בְחֹזֶק יָד הוֹצִיא יְהוָה אֶתְכֶם מִזֶּה וְלֹא יֵאָכֵל חֶמֶץ. ד הַיּוֹם אַתֶּם יֹצְאִים בְּחֹדֶשׁ הָאֵבִיב. ה וְהָיָה כִּי-יִבְיָאֵךְ יְהוָה אֶל-אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי אֲשֶׁר נִשְׁפַע לְאַבְרָהָם לְתֵת לָךְ אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וְדָבָשׁ וְעַבְדְּתָהּ אֶת-הָעַבְדָּה הַזֹּאת בְּחֹדֶשׁ הַזֶּה. ו שְׂבַעַת יָמִים תֹּאכַל מִצֹּת וּבֵיּוֹם הַשְּׁבִיעִי חַג לַיהוָה. ז מִצֹּת יֵאָכֵל אֶת שְׂבַעַת הַיָּמִים וְלֹא-יִרְאָה לָךְ חֶמֶץ וְלֹא-יִרְאָה לָךְ שְׂאֵר בְּכֶל-גִּבְעֶלְךָ. ח וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בְּעִבּוֹר זֶה עָשָׂה יְהוָה לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם.

או דברים ט"ז א'-ג'

א שְׁמֹר אֶת-חֹדֶשׁ הָאֵבִיב וְעָשִׂיתָ פֶּסַח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי בְּחֹדֶשׁ הָאֵבִיב הוֹצִיאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִמִּצְרָיִם לְיָלֵךְ. ב וְזָבַחְתָּ פֶּסַח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ צֹאן וּבָקָר בְּמָקוֹם אֲשֶׁר-יִבְחַר יְהוָה לְשָׂכֵן שְׁמוֹ שֵׁם. ג לֹא-תֹאכַל עֲלִיו חֶמֶץ שְׂבַעַת יָמִים תֹּאכַל-עֲלִיו מִצֹּת לְחֶם עִנִּי כִּי בַחֲפוּז יִצְאֶת מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת-יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ.

ומתוך כך דין המשנה:

משנה פסחים פרק י'

ה רבן גמליאל אומר, כל שלא אמר שלושה דברים אלו בפסח, לא יצא ידי חובתו; ואלו הן--פסח, מצה, ומרורים. פסח, על שם שפסח המקום על בתי אבותינו במצריים; מרורים, על שם שמיררו המצריים את חיי אבותינו במצריים; מצה, על שם שנגאלו. בכל דור ודור, חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצריים; לפיכך אנחנו חייבין להודות להלל לשבח לפאר להדר לרומם לגדל לנצח למי שעשה לנו את כל הניסים האלו, והוציאנו מעבדות לחירות. ונאמר לפניו, הללו יה.

נסו לחשוב האם ישנם לחג המצות עוד טעמים וסיבות שכמובן משליכים על המטרות שלו. האם מוכרת לכם מטרה אחרת לחג הפסח המתבטאת בהלכותיו המגוונות?

האם ישנם סיבות כלליות למועדים? האם המועדים השונים קשורים? נסו לתת סימן או טעם משותף לכל המועדים. במקורות שלהלן, ננסה לנתח טעם לפסח ונראה כיצד הוא מתגלה בדרשות שונות.

גם אם לא עלה בראשכם העניין המופיע במקור הבא, יש להניח כי הוא מציג רעיון מוכר.

1. בני יששכר (ר' צבי אלימלך שפירא מדינוב – תלמיד החוזה מלובלין) מאמרי חודש ניסן - ד

...והנה רמזו דורשי רשומות [של"ה פר' בא]: "אור לארבעה עשר בודקין את החמץ" [פסחים ב א] רמז תיכף בהגיע האדם אחר שנת י"ג [שלש עשרה] בבוא אליו היצר טוב בודקין את החמץ, איזה מדה שנתחמצה אצלו, בודקין בחורין ובסדקין לידע איזה [מדה] נתחמצה אצלו בהשתמש בה ביצר הרע כגון אהבות רעות וגאות וכעס וכיוצא, מחויב לבדוק עד מקום שידו מגעת ולבער את המדה [הרעה] החמוצה הלזו, ולהשתמש בה אחר כך במצה שאינה מניחה להחמיץ על ידי כח האש הפועל בה, רמז לתורה: "הלא כה דברי כאש נאום יי"י" [ירמיה כג כט], ובדיקת החמץ לאור הנר, היינו הדעת, לאורו ניסע ונלך, הלא תראה הדעת הוא מאיר, כי אפילו מי שאינו רואה מאורות הולך בטח [לאור] על פי השכל והדעת (ובהיפוך בלא דעת כתיב [קהלת ב יד] "כסיל בחשך הולך"), הלא תתבונן אמרם ז"ל [זכרונם לברכה] רואה אני את דברי אדמו"ן [כתובות קח ב], הנה כינו שפיטת הדעת לראיה, וזהו שרמזו לאור הנר בודקין את החמץ, כי אור הנר יפה לבדיקה.

מצו את טענת הבני יששכר. האם דרשתו צפויה? האם ההקשרים מוכרחים? כפי שניתן לראות במקורות הבאים, הרעיון המוכר לעיל נדרש שנים רבות לפני כן בדרשות שונות. לדוגמא:

2. תלמוד בבלי מסכת פסחים דף ז עמוד ב

לאור הנר וכו'. מנא הני מילי?

אמר רב חסדא: למדנו מציאה ממציאה, ומציאה מחיפוש, ומציאה מחיפוש, וחפוש מנרות, ונרות מנר. מציאה ממציאה - כתיב הכא "שבעת ימים שאר לא ימצא בבתים" (שמות י"ב) וכתיב התם "ויחפש בגדול החל ובקטן כלה וימצא" (בראשית מ"ד). ומציאה מחיפוש דידיה, וחפוש מנרות דכתיב "בעת ההיא אחפש את ירושלים בנרות" (צפניה א'), ונרות מנר, דכתיב "נר ה' נשמת אדם חפש כל חדרי בטן" (משלי כ').

תנא דבי רבי ישמעאל: לילי ארבעה עשר בודקים את החמץ לאור הנר, אף על פי שאין ראייה לדבר - זכר לדבר, שנאמר "שבעת ימים שאר לא ימצא" ואומר "ויחפש בגדול החל ובקטן כלה" ואומר "בעת ההיא אחפש את ירושלים בנרות" ואומר "נר ה' נשמת אדם חפש".

מאי ואומר? וכי תימא: האי בעת ההיא קולא הוא, דקאמר רחמנא: לא בדיקנא לה בירושלים בנהורא דאבוקה, דנפיש נהורא טובא, אלא בנהורא דשרגא, דזוטר נהורא טפי, דעון רבה משתכח ועון זוטר לא משתכח - תא שמע: "נר ה' נשמת אדם".

מצאו את החוליה המיותרת בשרשרת הלימודים של הגמרא לעיל. מה המסקנה מכך, לדעתכם?

נתבונן כעת בפסוקים השונים המוזכרים בגמרא לעיל. מומלץ (!!!) לקרוא את הפרקים השלמים בתנ"ך.

3. בראשית פרק מד

(ט) אֲשֶׁר יִמְצָא אֹתוֹ מֵעֶבְדֶיךָ וְמֵת וְגַם אֲנַחְנוּ נִהְיֶה לְאֹדְנֵי לְעֶבְדִים: (י) וַיֹּאמֶר גַּם עִתָּה כְּדַבְּרִיכֶם כִּן הוּא אֲשֶׁר יִמְצָא אֹתוֹ יְהִי לִי עֶבֶד וְאַתֶּם תִּהְיוּ נְקִים: (יא) וַיִּמְהָרוּ וַיֹּרְדוּ אִישׁ אֶת אֲמִתְחָתוֹ אַרְצָה וַיִּפְתְּחוּ אִישׁ אֲמִתְחָתוֹ: (יב) וַיִּחַפֵּשׂ בְּגָדוֹל הַחֵל וּבְקֶטֶן כֻּלָּה וַיִּמְצָא הַגְּבִיעַ בְּאֲמִתְחַת בְּנִימָן: ...

(טו) וַיֹּאמֶר לָהֶם יוֹסֵף מָה הַמַּעֲשֶׂה הַזֶּה אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם הֲלוֹא יִדְעֶתֶם כִּי נִחַשׁ יִנְחַשׁ אִישׁ אֲשֶׁר כָּמֹנִי: (טז) וַיֹּאמֶר יְהוּדָה מֶה נֹאמַר לְאֹדְנֵי מֶה נִדְבַר וּמֶה נִצְטַדַּק הַאֱלֹהִים מִצָּא אֶת עֹן עֶבְדֶיךָ הִנְנוּ עֹבְדִים לְאֹדְנֵי גַם אֲנַחְנוּ גַם אֲשֶׁר נִמְצָא הַגְּבִיעַ בְּיָדוֹ: (יז) וַיֹּאמֶר חֲלִילָה לִי מַעֲשֵׂוֹת זֹאת הָאִישׁ אֲשֶׁר נִמְצָא הַגְּבִיעַ בְּיָדוֹ הוּא יְהִי לִי עֶבֶד וְאַתֶּם עָלוּ לְשָׁלוֹם אֶל אֲבִיכֶם:

השוו בין תפיסת יהודה לתפיסת יוסף בנוגע לזהות המועמדים לעבדות.

האם הלימוד בגמרא לעיל הינו לימוד טכני בלבד? לימוד לצורך הוכחה כי דין בדיקת חמץ הינו לאור הנר? נסו לענות על שאלה זו על ידי לימוד הפסוק הבא:

4. משלי פרק כ פסוק כז

גַּר יִדְוֶד נְשָׁמַת אָדָם חִפֵּשׂ כָּל חֲדָרֵי בֵּטָן:

מצודת דוד משלי פרק כ פסוק כז

נר ה' - כמו שדרך האדם לחפש בחושך ע"י הנר כן חופש ה' כל מחשבות חדרי בטן ע"י נשמת האדם כי היא יודעת הכל ומעידה עליו בדין:

5. צפניה פרק א

(א) דָּבַר יְדָוּד אֲשֶׁר הִזָּה אֶל צַפְנִיָּה בֶן כּוּשִׁי בֶן גְּדִלְיָה בֶן אֲמֶרְיָה בֶן חִזְקִיָּה בִּימֵי יֵאֻשֶׁהוּ בֶן אֲמוֹן מֶלֶךְ הַיְהוּדָה: ...
 (ז) הִס מִפְּנֵי אֲדֹנָי יְדָוּד כִּי קָרוֹב יוֹם יְדָוּד כִּי הִכִּין יְדָוּד זָבַח הַקֹּדֶשׁ קִרְאֵיו: (ח) וְהִזָּה בְּיוֹם זָבַח יְדָוּד וּפְקֻדָּתַי עַל הַשָּׂרִים וְעַל בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וְעַל כָּל הַלְּבָשִׁים מְלָבוּשׁ נְכָרִי: (ט) וּפְקֻדָּתַי עַל כָּל הַדּוֹלֵג עַל הַמִּפְתָּן בְּיוֹם הַהוּא הַמְּמַלְאִים בֵּית אֲדֹנָיִקָהם חָמָס וּמְרָמָה: (י) וְהִזָּה בְּיוֹם הַהוּא נֶאֱמַר יְדָוּד קוֹל צִעָקָה מִשְׁעַר הַדְּגָיִם וַיִּלְלָה מִן הַמִּשְׁנָה וְשָׁבַר גְּדוֹל מִהַגְּבָעוֹת: (יא) הִילִילוּ יִשְׁבֵּי הַמִּכְתָּשׁ כִּי נִדְמָה כָּל עַם פְּנַעַן נְכָרְתוּ כָּל נְטִילֵי כֶסֶף: (יב) וְהִזָּה בְּעַת הַהִיא אַחֲפָשׁ אֶת וְרוּשָׁלַם בְּנֵרוֹת וּפְקֻדָּתַי עַל הַאֲנָשִׁים הַקִּפְאִים עַל שְׁמֵרֵיהֶם הָאֲמָרִים בְּלִבָּבָם לֹא יֵיטִיב יְדָוּד וְלֹא יִרְעֶ: (יג) וְהִזָּה חִילָם לְמִשְׁפָּחָה וּבְתִיקָהם לְשִׁמְמָה וּבְנֵי בָתִּים וְלֹא יֵשְׁבוּ וְנִטְעוּ כְרָמִים וְלֹא יִשְׁתּוּ אֶת יַיִנָם: (יד) קָרוֹב יוֹם יְדָוּד הַגְּדוֹל קָרוֹב וּמִהָר מְאֹד קוֹל יוֹם יְדָוּד מִר צָרַח שָׁם גְּבוּר: (טו) יוֹם עֵבְרָה הַיּוֹם הַהוּא יוֹם צָרָה וּמִצּוֹקָה יוֹם שָׂאָה וּמִשׁוֹאָה יוֹם חִשָּׁן וְאֶפְלָה יוֹם עָנָן וְעֶרְפֶל: (טז) יוֹם שׁוֹפָר וּתְרוּעָה עַל הָעָרִים הַבְּצֻרוֹת וְעַל הַפְּגוֹת הַגְּבָהוֹת: (יז) וְהִצַּרְתִּי לְאֲדָם וְהִלְכוּ פְעוּרִים כִּי לִידָוּד חֲטָאוּ וְשָׁפַךְ דָּמָם כְּעֶפֶר וְלַחֲמָם כְּגִלְלִים:

6.

שמות יב	צפניה א
(כז) וְאֲמַרְתֶּם זָבַח פֶּסַח הוּא לִידָוּד	(ח) וְהִזָּה בְּיוֹם זָבַח יְדָוּד
(כט) וַיִּדְוּד הִכָּה כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּכוֹר פְּרֹעָה הַיֹּשֵׁב עַל כֶּסֶאֱו עַד בְּכוֹר הַשָּׁבִי אֲשֶׁר בְּבֵית הַבּוֹר	(ח) וּפְקֻדָּתַי עַל הַשָּׂרִים וְעַל בְּנֵי הַמֶּלֶךְ
(ל) וַיִּנְכַּל מִצְרַיִם וַתְּהִי צִעָקָה גְּדֹלָה בְּמִצְרַיִם	(י) וְהִזָּה בְּיוֹם הַהוּא נֶאֱמַר יְדָוּד קוֹל צִעָקָה
(יג, ב) קִדְשׁ לִי כָּל בְּכוֹר פֶּטֶר כָּל רֶחֶם בְּבִנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאֲדָם וּבְבַהֲמָה לִי הוּא: (במדבר פרק ג, יג) כִּי לִי כָּל בְּכוֹר בְּיוֹם הַפְּתִי כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם הַקֹּדֶשׁתִּי לִי כָּל בְּכוֹר בְּיִשְׂרָאֵל מֵאֲדָם עַד בַּהֲמָה לִי יִהְיוּ אֲנִי יְדָוּד:	(ח) כִּי הִכִּין יְדָוּד זָבַח הַקֹּדֶשׁ קִרְאֵיו:
(מג) וַיֹּאמֶר יְדָוּד אֶל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן זֹאת חֲסַת הַפֶּסַח כָּל בֶּן בָּן נָכַר לֹא יֹאכַל בּו:	(ח) וְהִזָּה בְּיוֹם זָבַח יְדָוּד וּפְקֻדָּתַי עַל הַשָּׂרִים וְעַל בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וְעַל כָּל הַלְּבָשִׁים מְלָבוּשׁ נְכָרִי:
(כב) וַלְקַחְתֶּם אֲגָדַת אֲזוּב וּטְבַלְתֶּם בָּדָם אֲשֶׁר בְּסוֹף וְהִגַּעְתֶּם אֶל הַמִּשְׁקוֹף וְאֶל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת מִן הַדָּם אֲשֶׁר בְּסוֹף וְאַתֶּם לֹא תִצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ עַד בֹּקֶר:	(ט) וּפְקֻדָּתַי עַל כָּל הַדּוֹלֵג עַל הַמִּפְתָּן בְּיוֹם הַהוּא
(לה) וַיִּשְׁאָלוּ מִמִּצְרַיִם כְּלֵי כֶסֶף וְכָלֵי זָהָב	(יא) נְכָרְתוּ כָּל נְטִילֵי כֶסֶף: (יח) גַּם כֶּסֶפָם גַּם זָהָבָם לֹא יוּכַל לְהַצִּילָם בְּיוֹם עֵבְרַת יְדָוּד
(לד) וַיִּשְׂאָ הָעָם אֶת בְּצֻקוֹ טָרָם וְחָמָץ (לט) עָגַת מִצּוֹת כִּי לֹא חָמָץ כִּי גִרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא יִכְלוּ לְהִתְמַהֵמָה וְגַם צָדָה לֹא עָשׂוּ לָהֶם:	(יב) הַקִּפְאִים עַל שְׁמֵרֵיהֶם הָאֲמָרִים בְּלִבָּבָם לֹא יֵיטִיב יְדָוּד וְלֹא יִרְעֶ:
(תהלים פרק עח, מט) יִשְׁלַח בָּם חֲרוֹן אַפּוֹ עֵבְרָה וְזַעַם וְצָרָה מִשְׁלַחַת מִלְּאֲכֵי רְעִים:	(טו) יוֹם עֵבְרָה הַיּוֹם הַהוּא יוֹם צָרָה וּמִצּוֹקָה

מהי בדיקת החמץ? האם ישנן בדיקות אחרות אשר ניתן ללמוד מהן על טיבה?
לצורך כך עיינו במקור הבא:

7. דברי הימים ב פרק לד

(י) וַיִּתְּנוּ עַל יַד עֲשֵׂה הַמְּלֶאכָה הַמְּפֹקֶדִים בְּבֵית יְדֹנָד וַיִּתְּנוּ אֹתוֹ עוֹשֵׂי הַמְּלֶאכָה אֲשֶׁר עָשִׂים בְּבֵית יְדֹנָד לְבָדוֹק וּלְחִזְק הַבַּיִת...:

(יד) וּבַהוֹצִיאֵם אֶת הַכֶּסֶף הַמּוּבָא בֵּית יְדֹנָד מִצָּא חֲלֻקָּהּוּ הִכְהִין אֶת סֵפֶר תּוֹרַת יְדֹנָד בְּיַד מֹשֶׁה: (טו) וַיַּעַן חֲלֻקָּהּוּ וַיֹּאמֶר אֶל שָׁפָן הַסּוֹפֵר סֵפֶר הַתּוֹרָה מִצְאָתִי בְּבֵית יְדֹנָד וַיִּתֵּן חֲלֻקָּהּוּ אֶת הַסֵּפֶר אֶל שָׁפָן: (טז) וַיָּבֵא שָׁפָן אֶת הַסֵּפֶר אֶל הַמֶּלֶךְ וַיִּשָּׁב עוֹד אֶת הַמֶּלֶךְ דְּבַר לֵאמֹר כֹּל אֲשֶׁר נָתַן בְּיַד עֲבָדֶיךָ הֵם עֲשִׂים...:

פרק לה

(א) וַיַּעַשׂ יִאֲשִׁיהוּ בִירוּשָׁלַם פֶּסַח לִידֹנָד וַיִּשְׁחֲטוּ הַפֶּסַח בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ הַרְאֲשׁוֹן:
(ב) וַיַּעֲמֵד הַכֹּהֲנִים עַל מִשְׁמֹרֹתָם וַיַּחֲזִקֵם לַעֲבֹדֵת בֵּית יְדֹנָד:

8. מצוות ציון דברי הימים ב פרק לד

לבדוק - לתקן הבדק והוא מקום השבור וההרוס ונקרא בדק ע"ש שבדקין ומחפשין אחריו:

לסיום, האם ענין יציאת מצריים הינו מקרה גנרי אשר חוזר על עצמו גם בספורים אחרים? נסו למצות את המאפיינים הכלליים ונסו לחשוב מה הן ההשלכות הנגזרות מהכלליות של סיפור שעבוד ויציאת מצרים על היהודי החוגג את חג המצות והזוכר את יציאת מצרים.

9. בראשית פרק יט פסוק ג

וַיִּפְצַר בָּם מֵאֵד וַיִּסְרוּ אֵלָיו וַיָּבֵאוּ אֶל בֵּיתוֹ וַיַּעַשׂ לָהֶם מִשְׁתֶּה וּמִצּוֹת אֶפֶה וַיֹּאכְלוּ:
רש"י
ומצות אפה - פסח היה:

10.

מזרים שמות יב	לוט בראשית יט
(בראשית פרק יג, י)	
וַיִּשָּׂא לוֹט אֶת עֵינָיו וַיִּרְא אֶת כָּל כְּפַר הַיַּרְדֵּן כִּי כָּלָה מִשְׁקָה לִפְנֵי שַׁחַת יְדֹנָד אֶת סֹדֶם וְאֶת עֲמֹרָה כִּגְוֹן יְדֹנָד כְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאַרְבַּע צַעֲר:	
פרק ג (ז) וַיֹּאמֶר יִקְנֶה רֵאָה רֵאִיתִי אֶת עֵינֵי עַמִּי אֲשֶׁר בְּמִצְרַיִם וְאֶת צַעֲקָתָם שְׁמַעְתִּי מִפְּנֵי נִגְשָׁיו כִּי יִדְעֵתִי אֶת מַכָּאֲבָיו: (ח) וַ אֲרֹד לְהַצִּילוֹ מִיַּד מִצְרַיִם וּלְהַעֲלֵתוֹ מִן הָאָרֶץ הַהִוא אֶל אֶרֶץ טוֹבָה וְרַחֲבָה אֶל אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וּדְבַשׁ אֶל מְקוֹם הַכְּנָעֲנִי וְהַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי: (ט) וַעֲתָה הִנֵּה צַעֲקָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּאָה אֵלָי וְגַם רֵאִיתִי אֶת הַלַּחֲץ אֲשֶׁר מִצְרַיִם לֹחֲצִים אֹתָם:	יח (כא) אֲרֹדָה נָא וְאֶרְאֶה הַכְּצַעֲקָתָה הַבָּאָה אֵלַי עֲשׂוּ כָּלָה וְאִם לֹא אֲדַעָה:
ויכוח בין משה ואלוהים	ויכוח בין אברהם לאלוהים
(פרק ו, ג) וַאֲרָא אֶל אֲבֹרְהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדַּי וְשָׁמִי יְדֹנָד לֹא נִדְעֵתִי לָהֶם: (ד) וְגַם הַקְּמַתִּי אֶת בְּרִיתִי אִתְּם לְתַת לָהֶם אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן אֶת אֶרֶץ מִגְרִיבָה אֲשֶׁר גְּרוּ בָּהּ: (ה) וְגַם אֲנִי שְׁמַעְתִּי אֶת נֹאקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר	(כט) וַיְהִי בְּשַׁחַת אֱלֹהִים אֶת עַרְי הַכֶּפֶר וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת אֲבֹרְהָם וַיִּשְׁלַח אֶת לוֹט מִתּוֹךְ הַהַפְּכָה בַּחֲפֹז אֶת הָעָרִים אֲשֶׁר יָשַׁב

דרומא בית מדרש לסטודנטים אוניברסיטת בן גוריון

תכנית הרפואנים

ליקט: אורי עפרן / ט' ניסן תשע"ב

מַצְרִים מַעֲבִידִים אֶתְּם וְאַזְכֹּר אֶת בְּרִיתִי :	בְּהֵן לוֹט :
(פרק ט, כג) וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת מִטְּהוֹ עַל הַשָּׁמַיִם וַיִּדְוֹד נְתָן קִלְת וּבְכַד וַתִּהְלַךְ אִשׁ אֲרָצָה וַיִּמְטֹר יְדוֹד בְּרַד עַל אֲרֶץ מִצְרַיִם :	(כד) וַיִּדְוֹד הַמְטִיר עַל סָדֵם וְעַל עַמּוֹרָה גְּפְרִית וְאִשׁ מֵאֵת יְדוֹד מִן הַשָּׁמַיִם :
(כד) וַיְהִי בְרַד וְאִשׁ מִתְּלַקְחֹת בְּתוֹךְ הַבְּרַד כַּבֵּד מֵאִד אֲשֶׁר לֹא הָיָה כְּמֹהוּ בְּכָל אֲרֶץ מִצְרַיִם מֵאִז הָיְתָה לְגוֹי :	(יז) וַיִּשְׁלַחוּ הָאֱנָשִׁים אֶת יָדָם וַיָּבִיאוּ אֶת לוֹט אֲלֵיהֶם הַבְּיָתָה וְאֶת הַדָּלֶת סָגְרוּ :
(יב, כב) וּלְקַחְתֶּם אֲגָדָת אֲזוּב וּטְבַלְתֶּם בְּדָם אֲשֶׁר בְּסֹף וְהִגַּעְתֶּם אֶל הַמִּשְׁקוּף וְאֶל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת מִן הַדָּם אֲשֶׁר בְּסֹף וְאֶתְּם לֹא תֵצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ עַד בֹּקֶר :	(יא) וְאֶת הָאֱנָשִׁים אֲשֶׁר פָּתַח הַבַּיִת הַכּוּ בַּסִּנּוּרִים מִקְּטוֹן וְעַד גְּדוֹל וַיִּלְאוּ לְמִצְאָה הַפֶּתַח :
(כג) וְעֵבֶר יְדוֹד לִגְנֹף אֶת מִצְרַיִם וְרָאָה אֶת הַדָּם עַל הַמִּשְׁקוּף וְעַל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת וַפֹּסַח יְדוֹד עַל הַפֶּתַח וְלֹא יָתַן הַמִּשְׁחִית לְבֹא אֶל בְּתִיכֶם לִגְנֹף :	(יב) וַיֹּאמְרוּ הָאֱנָשִׁים אֶל לוֹט עַד מִי לָךְ פֶּה חָתָן וּבְנֵיךָ וּבְנֹתֶיךָ וְכָל אֲשֶׁר לָךְ בְּעִיר הוֹצֵא מִן הַמְּקוֹם :
(לא) וַיִּקְרָא לְמִשֶׁה וַיֹּאמְרוּ לְיִלְהָ וַיֹּאמְרוּ קוֹמוּ צֵאוּ מֵתוֹךְ עַמִּי גַם אֲתֶם גַּם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּלְכוּ עִבְדוּ אֶת יְקֹנֶךָ כְּדַבְּרֶכֶם :	(לב) גַּם צֵאנְכֶם גַּם בְּקִרְכֶם קָחוּ בְּאֲשֶׁר דִּבַּרְתֶּם וּלְכוּ וּבִרְכַתֶּם גַּם אֶתִּי :
(יב, יא) וְכַךְ תֵּאָכְלוּ אֹתוֹ מִתְּנִיכֶם חֲגָרִים נַעֲלִיכֶם בְּרִגְלֵיכֶם וּמְקַלְכֶם בְּיַדְכֶם וְאֶכְלַתֶּם אֹתוֹ בַּחֲפוּזוֹן פֶּסַח הוּא לִידְוֹד :	(טו) וְכִמוֹ הַשֹּׁחַר עָלָה וַיֹּאמְרוּ הַמְּלָאכִים בְּלוֹט לֹאמַר קוּם קַח אֶת אִשְׁתְּךָ וְאֶת שְׁתֵּי בְּנֹתֶיךָ הַנְּמִצָּאֹת פֶּן תִּסָּפֵה בַּעֲוֹן הָעִיר :
(יב, יט) וַיֹּאמְרוּ אֶת הַבָּצֵק אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם עֲגַת מִצּוֹת כִּי לֹא חֵמֵץ כִּי גִרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא יָכְלוּ לְהַתְּמַהֵמָה וְגַם צָדָה לֹא עָשׂוּ לָהֶם :	(טז) וַיִּתְמַהֵמָה וַיַּחֲזִקוּ הָאֱנָשִׁים בְּיָדוֹ וּבְיָד אִשְׁתּוֹ וּבְיָד שְׁתֵּי בְּנֹתָיו בַּחֲמַלְת יְדוֹד עָלָיו וַיִּצְאָהוּ וַיִּנְחָהוּ מִחוּץ לְעִיר :
(לו) וַיִּקְוֶן נְתָן אֶת חוֹ הָעַם בְּעֵינֵי מִצְרַיִם וַיִּשְׁאֲלוּם וַיִּנְצְלוּ אֶת מִצְרַיִם :	(יט) הִנֵּה נָא מִצָּא עֲבָדְךָ חוֹ בְּעֵינַיִךָ וַתִּגְדַּל חֲסָדְךָ אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמָּדִי לְהַחֲיוֹת אֶת נַפְשִׁי וְאַנְכִי לֹא אוֹכַל לְהַמְלִיט הַהֲרָה פֶּן תִּדְבָּקֵנִי הַרְעָה נַמְתִּי :
(ו, ה) וְגַם אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֶת נְאֻמַּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר מִצְרַיִם מַעֲבִידִים אֶתְּם וְאַזְכֹּר אֶת בְּרִיתִי :	(יג) כִּי מִשְׁחַתִּים אֲנַחְנוּ אֶת הַמְּקוֹם הַזֶּה כִּי גְדַלְהָ צַעֲקַתְּם אֶת פְּנֵי יְדוֹד וַיִּשְׁלַחְנוּ יְדוֹד לְשַׁחֲתָהּ :
(יב, ל) וַתְּהִי צַעֲקָה גְדֹלָה בְּמִצְרַיִם	

דרומא – בית מדרש לסטודנטים

www.bgu.ac.il/daroma | daroma@bgu.ac.il | 08-6461142

הקתדרה לערכי היהדות על שם בלשנר